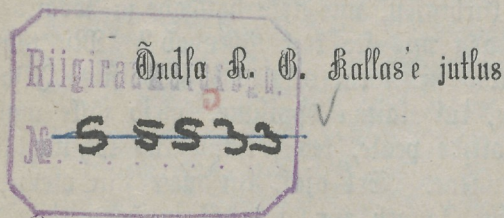

See päike, mis mul ülewalt
Siin särab iga waewa alt,
Oon Jeesus, Jeesus, Jeesus! —

Igawene Ewangelium

ehf

Röömüsfõnum Jeesusest

Paul Lamm'e kirjastus
Aadr. Soontaga, Teppo.

Kat. 25. VII 56.

Ar 940
Kallas

252

AR Fr. R. Kreuzweid
nim. E. V. Riiklik
Kaamatukogu

60.408

Walwage!

hüüab kirikuaasta hommitu; walwage! hüüab iseäranis kirikuaasta õhtu, mis meil nüüd käes on. Sest see aasta lõpetuse aeg tuletab surma meelde. Seepärast olgu ka meie wiimised jutlused wiimsest lootusest. Kes on meie seas, kes heameelega surmast kõneleb ja tema peale mõtleb? Neid, kes maa all, on enam kui neid, kes maa peal, ja sellegi pärast läheb meil alati meelest ära, et peame lahtuma. Täna kuul, homme muld; oh Jumal! anna meile tarkust südamesse! Kes kõik aasta otsa hauast üle hüppanud ja surmast mööda läinud: kirikuaasta wiimised pühad panewad sind wägisi nende peale mõtlema, keda sa minewal aastal sooja käega siin terwitafid ja keda su film täna enam ei näe.

Kui Mooses 120 aastat wanaks oli saanud, siis läks tema Neebu mäe otsa, sealt paistis temale kõrbe kätte, kus 40-ne aastaga kõik tema rahwas oli maha raiunud. Kiriku aasta wiimisel pühadel seisab kogudus Neebu mäe otsas. Waadake ja wäri-sege, mõni langes minewal aastal sirbi all, kellel suwi möödas ja talw käes; mõni kuulis selle elu petjat suwilinnu laulu, ning pidi siiski minema; aga suurem hull langes enne õitsemist, lapsed enne aastat ära närtsinud. Oh teie noored ja wanad, emad ja isad, mis see tähendab? Teie kuulsite, mis hirmsas surmawalus ja oigamises nemad wõitlesiwad, teie nägite, kuid film kustus mitme armsa tütrele; teie süda nutab werd sest jäledast kurbtusest, mis teie haudade ja wootide juures näha ja maitsta saate; aga mis see kõik tähendab? Mis tähendawad need alatafased furnutellad siit torni otsast? Kas siis Issand sets meid loonud, et enne ju, kui käima õppisime, meid jälle maha maetaks? Issand halastas kõikide peale, kes surmawalus lahtumas; igal filmapilgul suri üks inimene. Sel ajal, kui meie siin oleme, on ju mitu tuhat surnud. Ehk langeb surma mõõk ja hoop täna su peale, oh wend, oled sa ka mõelnud, et see tähendab: Walwage? seft kuulge

Matt. 25, 1—13:

Siis on taewariik kümne neitsi sarnane, kes omad lambid wõtsid ja läksid wälja peigmehe wastu. Aga wiis nende seast olid mõisilikud, ja wiis rumalad. Kes rumalad olid, need wõtsid omad lambid, aga nemad ei wõtnud mitte õli enestega. Aga mõislikud wõtsid õli oma astjate fiske ühtlasi oma lampidega. Aga kui peigmees wiibis, said nemad kõik uniseks, ja uinufid magama. Aga kestõõsel kuuldi healt: Waata, peigmees

tuleb, minge wälja tema wastu! Siis tõnõsid kõik needjamad neitsid üles, ja walmistafid oma lampifid. Aga rumalad ütlesid mõislikkude wastu: Muidke meile oma õliin, sest meie lambid kustuwad ära. Aga mõislikud kostsid ja ütlesid: Ei mitte, et ei meil niisamuti kui teil ei puudu; waid minge ennemine kaupmeeste juure, ja ostke enestele. Aga kui nemad ära läksid ostma, tuli peigmees, ja kes walmis olid, läksid temaga pulma, ja üks pandi lukku. Aga wiimaks tulid ka teised neitsid, ja ütlesid: Issand, Issand, tee meile lahti. Aga tema kostis ja ütles: Lõeste, mina ütlen teile, ma ei tunne teid mitte. See pärast walgage, sest teie ei tea ei päewa ega tundi, millal inimese Poeg tuleb.

Nagu kolm korda kirjutut fiske lüüakse, nõnda lööb Issand ses sõnas kolm korda maailma matuse aja peale tokku:

Walwage! sest

- 1) kesköö tuleb; ja kes ei walwa, uinub magama.

Walwage! sest

- 2) peigmees tuleb; ja kes ei walwa, selle lambid kustuwad.

Walwage! sest

- 3) üks pannakse lukku; ja kes ei walwa jääb ukse taha, Küürieleison!

I. Walwage, sest kesköö tuleb. Walwage! see tähendab: hoibke ometi silmad lahti, et hooletus südamet fiske ei roni nagu Peetrusel, kui film patu unesse kinni jäi. Olgu teil hingemure ööd ja päewad, olge alati wahimehed torni otsas ja tehke healt, kui näete: siit küljest tulewad linnud, sealt ohakad, tealt päikese palawus hingedõnnistust kawalalt ära riisuma. Kas ja arwad, et Seejus ilmaaegu on noominud: aga mis ma teile ütlen, seda ma ütlen kõikidele: Walwage!? Kui päikene heledaste paistab, siis on kerge diget teed läia ja tööd teha. Kui Sumal oma rahwale head teeb hommitust õhtuni ja meil ei ole muud, kui wõtame wastu kahe käega, siis on kerge ristiusku pidada. Kui Dnnistegija meile esimesel armulaul oma ülesvääkimata ligiolemist tunda annab, siis hõistab meie süda ja filmaweega lubame: ei iial, iial ei taha ma sinust lahkuda, mu hinge rõõm. Aga päikene weereb õhtu poole, üks kare tuul paneb usulambikese kangeste wilkuma, üks wäikene kiusatus kustutab tule ära äkiste. Oh walwage.

Küsi oma tütre käest : laps, kuidas see tuli, et sa kuusaja küüsi langesid ja hirmust häbi ja südamel valu enesele said, ja ise olid kahe aasta eest leeris ? Üks ainus wiga : walwamine unust ühelt tunnits meelest ja kesköö wiletus tuli 90-nelt aastaks. Seepärast, lapsed, walwage, kui märkate, et kurat ööd tahab südamesse saata.

Küsi selle wanamehe käest, kes ilma Jumalata elab, nagu ei olekski surma, küsi : kust see tuleb, et sa Jumala sõna naerja ning Jeesuse helduse põlgaja oled, kuna sa omas noores põlwes tõutafid Issandat otsida ? Walwamine jäi kõrwale, siis effis tema ikka sügawamale metsa ära, kesköö kätte. Oh tehke filmad lahti, wanad, ja walwage ! Mis peame meie siis walwama ? Seda, et wiimse päewa tähed on ju wäljas ! Ning andku meile Issand kas tuhat aastat weel kannatuse aega, sellegi pärast on tema tähed juba nüüd wäljas. Kui sa nüüd wiigipuu pakatamist mõistad, miks sa siis Jeesuse tulemist ei taha mõista, sina salalik ? Kui maailma suremisega weel peaks aega olema, aga sinu wiimse päewa täht on sest päewast saadik wäljas, kui sa Jehoowast oma südamel ära käändsid, ning su kesköö on käes. Walwage, noored mehed ! nüüd teie teete pattu hõisates, ning misjulguse tooruse waim teie sees elab, oleme nekruti wõtmise ajal jälle näinud, — aga mis siis teha, kui süda äkiste seisma jääb ning langed surmawoodi peale ? Siis on sul ju täieste kesköö käes ja wiimse päewa täht sul wäljas ! Walwage.

Aga kõigele maailmale tuleb kesköö Kristuse sõna järele : sest siis tuleb suur wiletus, mäherdust ep ole olnud maailma algusest siit saadik, ega peagi mitte tulema. Siis on parem walwada ning paluda, kui hoobelda : kõik jääb nagu algusest, kus on tema tulemise tõutus ? Maailmale ja ristilõgudele tuleb kesköö.

Jumala kartmata meel kasvab jõuuga. Kui rahwa kurjus nõnda edasi läheb : siis tuleb meie maale kesköö, see on : Pühawaim läheb meist kurbtusega ära. Mõne aasta eest oli meil 5000, kolm aastat pärast seda 10,000 wangi ja kelmi Liitvi maal. Kui usunaermine nõnda julgeste kasvab, kui tänini, ning rahwas nii hirmsa kergemeelega oma usku maha jätab, kui meie rahwas ; kui neid wilet said ikka enam saab, kellel waimu ei ole, kelle hing on näljas ja jänus üksnes selle ilma järele ning kelle meelest iga tühi liiwalaflu palju enam on kui Jumala sõna kuldmaed, siis läheme meie siin maal halwaks Jumala meelest, seepärast, et meie oleme ära tüdinud taewalikust mannaist ning Egiptuse lihapotid on meile armisamad. Seepärast peab meil surm ninaist wälja käima wiletuse kesköösel.

Kui ristilõgudus kurjust mitte enam ei jõua tagasi tõrjuda, kui häbi enam patust ei ole, siis wõib see kergeste jälle kätte tulla nagu Kristuse ristilõõmisel, et päike, — kuu ja tähed omast walgujast lan-

gewad ning meie jääme pimedasse, kesköö sisse istuma.

Wiimsel päewal langeb see maailm raskudes ning Jehoowa tuli põletab worejäljed tema pealt. Aga juba nüüd, kui Jeesus rahwa waimust kaob ja ebajumal ja metsaline aujärje peale tõstetakse, eks meie pea kaebama: päikene langeb maha? kui ülemate sõna enam ei kuulda ja patt kasvab müüridest üle: eks meie peakaebama: kuu langes? Kui meie Jumala sõna salmidest trööstimata, noomimata, hoolimata mööda läheme, mis meie laewa juhatafiwad: eks meie pea kaebama: ära uppunud on need kallid tähed patupori sisse? Wen- nad, waltwage, siis on ju tõesti pillane pimedus lääes, ja igamees magab hooletuses. Siis tuleb niijugune saadana seeft wäljakaswanud haridus kätte, kus Jumalale inimese südamas enam ruumi ei anta ja ses pimeduses on saatanal lõbus oma koledat äraeksitamise tööd teha jumalakarimata laste seas. Seepärast ärge uinuge mitte. Kui teie alles uniselt aelate ja wälja rehkendate oma teadusjumala waral et aega on küll weel, siis hakkab äliste maatera teie jalgade all waaruma, pearingli kõuepasun hüüab: Peigmees tuleb! ja ristifogu- dus kostab: Tõuske üles! hoidjad hüüdwad. Waat kümme neitsit sisse püüdwad.

II **Kui peigmees tuleb pulmale, waltwage!** Äl- liste, kui ükski ei oota enam, tuleb ta warga kombel, ja need, kes elawad, kes surunud, maa all ja maa peal, näewad ja kuulewad teda ühe korraga; seft nagu wälk tõusjust loodeni, nõnda inimese Poja tu- lemine suure auu- ja wäega. Oh mis see nüüd aitab, kes ennast maailmast tagasi hoidis neitsite armu, see on ristifoguduse sisse, kui tema mitte ei ole enesele õli ostanud, kuna teda küllalt saada oli? Lambid oliwad wõetud maailmast küll ära — kätte, nad läkfiwad kõit 10 wälja peigmehe wastu: kõit tõufiwad ühtlasi üles ehitafiwad en- nast feltfiis peigmehele wastu minema, mõlematel oliwad lambid, aga üks hirmus suur wahet tegi wahet rumalate ja tarkade wahel: ru- malatel ei ole mitte õli, neil on küll mõni till lampide sees, aga nii wahet, et nad tarkadele kaebafiwad: meie ei saa selle tee peal temaga mitte läbi: meie lambid kustuwad ära. Seft on näha, et ka nen- degi lampide sees wastuminemise alustusel õli oli, olgu nüüd wahet wõi palju. Aga tarkadel oli esmalt õli lambid täis ning ka weel astjad õliga täidetud. Astjate seeft woolafiwad nemad siis jälle lam- pide sisse nii palju kui oli ära põlenud. Aga kust oliwad nemad siis astjate sisse õli saanud? Kaupmeeste läest, kuhu nad ka ruma- laid juhatafiwad. Aga kelle läest siis kaupmehed seda kallist õli sai- wad? Wiist selle ühe kaupmehe läest, kes ütles Saadiketa fogudusele: ma annan sulle nõu, et ja mu läest ostad kulda, walged riided ja

filmasalvi. Mis on siis nüüd õli? Lamp? õliastjad? kaupmehed? Sehoowa waim on minu peal, seepärast on ta mind wõidnud, ütleb pr. Seaias. Ap. Paulus: kes meid wõidnud ja (selle wõidmise läbi) annab Waimu pandi meie südamesse, see on Jumal. Ap. Johannes: ja teil on wõidmise and, sest kes püha on ja (selle wõidmise anni) teie teate kõik. Kuningas Taawet: su Jumal on kind wõidnud rõõmudliga. Aga rõõm on ka Waimu kasu, ütleb ap. Paulus. Sest näeme siis selgeste, mis õli on? Õli on Pühawaim. Kuningate ja preefrite wõidmine wanas-testamendis, püha õli seitsmeharalise küünlajala lampide sees, ohwri õli, see kõik tähendas: Pühawaimuga olgu salwitud, kes Issanda pühas paigas. Aga kus see siis see Pühawaimu õli oli? Lampide sees. Kas see lamp nüüd võib piibliraamatut (jalglamp) või püha saakramenti tähendada? Ei wõi. Sest pühakirja sõna on ju ikka ja alati täidetud Pühawaimuga, niisama ka püha saakrament. Aga neist lampidest, mis siin ööbaks, oliwad ju wiis tühjaks saamas, kuna pühakiri tunagi mitte tühjaks ei saa Waimust. Ning kui nüüd pühakiri peaks Waimust tühjaks saama ja Waim kirjast või saakramendist lahkuma, ega see wiie rumala tegu et ole, miks siis peawad nemad sellepärast ukse taha jääma? Jumal teeb õndsaks ja saadab hukka — üksnes selle peale waadates, mis meie enese sees on; aga ta ei waata mitte selle peale, mis sinu sees ei olegi, waid sinust wäljas, kui ta su peale kohut mõistab. Seepärast on siis selgeste mõista, et Jumal küsib: kas Pühawaimu armu õli on teie sees tuliselt põlemas, või ei ole tema mitte teie sees? kui teie sees teda ei ole, siis olete Jumala ees tühjad, temast lahti. See on siis meie seestpidine inimene ehk süda, kelle sees Waim on ning sinu südant nimetab tema seepärast lambiks: kui nüüd walguks sinu sees pimedus, kui suur on siis pimedus! See pühawaimu tulukene paneb südame elawaks tulemereks patukahetsemises, elawas usus, armastuses Jumala ning ligimese wastu ning pühitsemises. Et pühawaimud kõik waimutasud südame seest wälja ajab nagu tuul tulekired kolde seest, see on su südame lambi põlemine. Lambist ei saa mitte küllalt, ei saa ka sest mitte küllalt, et sa oma lambid wõtad ja puhastad; — sa tee oma südame kallel tööd suure waewaga ja murega õli üksnes paneb teda põlema ning õli üksnes maksab Jumala ees. Aga kust Pühawaim siis südamesse tuleb? Igaüks teie seast lastu ristida, siis peate teie Pühawaimu anni saama; need sõnad, mis ma teile räägin, on Waim ja on elu; Waim on, kes elawaks teeb, liha ei kolba kuhugi. Siit kuulete nüüd, et Waim elab sõna ja saakramentide sees. Ja sealt tuleb tema meie sisse. Need wäljaspoolised nähtawad nõuud ja anumid; õige usuõpetus, selge sõnajutus, pühakirja saakramendis, Jumalateenistus,

need on need üliwäga tarwilisef astjad, mis alati oli täis on. Nende seeft oli rumalate lampidesse mõneks päewaks, tunniks ja filmapilguks natuke ristiusku tulnud, seepärast neil oli neitsi nimi, aga nemad ei wiitfi neid sõna- ja saakramendi astjad mitte enesega ühes wedada, waid mõtlefiwad : see kallis armuleegitsimine ja maitsmine, mis mul esimesel armastusel südames oli, kus see kaub? see jääb kindlaks, — aga lambid kustufiwad ära, seepärast et neile toitu ei saa : mis ma kirikusse lähen, ma woin ju kodu ka Sumala peale mõtelda? Jah, aga sefs korrafs! — Arge mõtelge, et ma sõna ja saakramenti halwaks pean. Minu wennad ilma nendeta ei wõi teegi õndsaks saada, aga fiiski waatab Sumal, kas see oli, mis tema ise on nende astjate fiitse pannud, kas see oli sinu lambi sees on. Kui sa küll ütled : jah meie usul on üks kindel põhi, piibliraamat on meil käes, katehismuses ja lauluraamatuz on kallid tunnistused, meie Sumala-teenistused on täis armu ja tõtt, mis see nüüd aitab, kui see oli nende astjate sees on, aga ei ole sinu südame lambi sees? Wend, laud on küll kaetud, aga sa sured fiiski nälga, seft sa ei jõo mitte. Walwage. Kui Jeesus tuleb, sa ei wõi mitte ütelda : ma saan õndsaks, seft ma olen Ewangeliumi usku ja ma saan õndsaks, ma olen ju Rooma usku, waid peigmees teeb õndsaks. Kas sul peigmeest on? Kas peigmees su südame palawam sõber, jalaja arm on, kas nii kui tuline oli su sees põleb igatsus? Tule Issand Jeesus Oh ofite seda oli, enne kui hiljaks läheb, ofite kaupmeeste käest kallid pärlid. Apostlid on ühe linna üles ehitanud, seal on 40,000 poodi oli täis, see on piibliraamat oma salmidega, seda oli müüb ristitogudus; sõna ja saakramendi wahiks ja majapidajaks on teda Piikawaim seadnud. Ma müün seda oli praegu fiin kantsli peal. Oh miiks teie tuhka sõõte, kuna teile leiba pakutakse? miiks mudast wett lampi walate, kuna oli hiilgab kaupmeeste käes? Arge minge mitte neift kaupmeestest mööda. Nemad ei ole ilmaaszjata leiwafööjat fiin maa peal. Oh Sumal, teie ei kalla oli lampi, ei wiitfi ennaft sõna ning saakramendi fiitse anda. Mis saab teid lampidest? Peigmees tuleb, aga südamel ei ole seft rõõmu midagi : oh oleks ta teisel päewal tulnud. Sina külm ja tuim mõrsja. Kus on rõõmutuli peigmehele wastu? kus on südame tufsumine? kus on paltwe wiiruki suits? kus on usu wägew leef? Sa ütled : ma ei suuda! See on su lambikustumine. Eluajal oled sa wandunud ja maailma orjanud, nüüd surmatunnil saadad sa esimest forda opetaja järele, Sumal halastagu sinu waese hinge peale, et mitte.

III. Ütjed luffu ei panda. Oh Sumal halasta, et ma mitte hiljaks ei jää hingedonnistuse ofimifega. Põrguwarawad lange-

wad lufku, wälja ei saa keegi igaweste; armuwärawad pannakse lufku: kaupmehi ei ole enam; taewawärawad lufku, lufku: tõeste, ma ei tunne teid mitte. Üra on sõitnud laew igawesse rahusadamasse, ja jäid igaweste waenlaste maale. Oh Jeesus aita, et wõimust wõin saada; aita, et palweusu ja armutuleleek meil südamest ei lau. Oh mis teie magate, kuna tähed ammu wäljas on. Sõad ja kisedamised, rahutumad ajad ja mäsšamised, walekristused, nälg ja katk ja waekausid, rasked togatusamised Kristuse nime pärast, ülekohtus, tuimus, julgus, hirmsad äratutamise tööd; aga ka armuõpetuse kuulutamine üle maailma, — armastus, mis tuimaks jääb, suur wiletsus, imetähed taewa all, merelaente kohisemine, walitjaste lödwašmine mine, pilkjate tulemine, pahad eluwiišid, usust äralangemine, wägewad ešfitused, usufegadused, wägewad äratamised ka; wennad, kas neid tähti näha on wõi ei ole? Oh mis teie siis magate, kuna juba ukši hatatatsi kinni panema? Kas see keshööne kisa, see jutlus Jeesusest teie südamest läbi tungida ei jõua?

Tulge, tulge waadake pärlitest ukši, mis kinni pannakse, tulge waadake selle linna kuldorniši, mis maha tuleb. Oh Jeesus anna et see taewane Jeruusaleem oma iluga sinu tuima kogudust jõuaks ülesse winnata unewooditest waimulikkuis asjus.

Jeruusaleem, ja taewa linn!
Kui sinu juure jõuaksin
Ei taha ma siis kaebada,
Et kõrbes laua lõndida.
Su kallid kojad oled kaugelst näin'd,
Ja sest mu süda üpris rõõmsaks läind.

Su wärawad on pärlidest,
Su müürid kallist kiwidest,
Su katused kui kuldne taas,
Su uulitsad kui selge klaas,
Ja sinu päike ilka ülewal —
Ja sinu tempel on Jumala Tall.

Müüd sinna mäele ruttagem,
Kus taewane Jeruusaleem,
Kus walmis ehitatud pruut
Beigmehel annab rõõmu suud.
Seal elupunde palmid meie käes,
Seal Hoosianna kuulda taewa wäes!